

den fremlagte Betænkning have erfaret, at Comiteen har havt adskillige Betænkneligheder ved dette Lovforslag i det Hele, og at, hvad navnlig dens Pluralitet i denne Henseende har formeent, er yttret i Begyndelsen af Betænkningen. Jeg skal ikke videre opholde mig derved, da Comiteens Pluralitet her troede at kunne gaae ind paa Forslaget, saaledes som det foreligger, naar samme indskrænkes til de Godser, som fra ældre Tid have været Domainegodser; men videre har Comiteens Pluralitet ikke troet at kunne gaae med dets Forslag til denne Lovs Antagelse. Med Hensyn til disse ældre Godser har man nemlig troet, at der i de gamle Resolutioner, som have været givne med Hensyn til samme, ligger omtrent det samme Princip tilgrund, som der ligger for det Udkast, der nu er under Behandling. Man har nemlig allerede dengang troet, at Statens Domaineiendomme, forsaavidt de vare bortsaftede, kunde overlades til Bønderne for et Bederlag, der omtrent svarede til den Sum, som der dengang havde af dem i Indfæstning og Landgilde, naar dertil lagdes de Omkostninger, som medgik til de Foranstaltninger, som vare nødvendige for Arvesæstes Indførelse. Vel har man sagt, at disse Resolutioner kun gjaldt for de Fæstere, der dengang vare i Besiddelse af Fæstesteder, men denne Mening har jeg, forsaavidt jeg i min tidligere Stilling har havt med Sagen at gjøre, aldrig kunnet indrømme. Jeg har nemlig efter alle de Forestillinger, der have ligget til Grund for de Resolutioner, som i sin Tid have været givne, troet, at Hensigten med de Begunstigelser, som dengang skulde tilstaaes Fæstere paa Godserne, ikke blot gjaldt dem, der dengang eksisterede, men ogsaa de følgende Fæstere. Det er ogsaa, saavidt jeg veed, blevet iagttaget af de Mænd, der dengang havde med Udførelsen af Resolutionerne af bestille, og som vare de samme, der bewirkede disse Resolutioner, at de ere blevne anvendte ogsaa i de Tilfælde, hvor der var kommet nye Fæstere tilfæde, som søgte Arvesæste. Det er fremdeles blevet iagttaget af de Mænd, der senere vare

navnlig i Rentekammeret, og havde staaet i Forbindelse med dem. Det var ligetil 1836, da jeg var Medlem af Rentekammeret, at det blev tilfjendebegivet Fæstere paa det Dds Herredske Gods, at de kunde erholde Arvesæste paa de tidlige bestemte Billaar. Jeg indrømmer meget villigt, at disse Resolutioner og disse Bestemmelser ingenstunde have været bundne hertil, saa at man vel kan sige, at de intet absolut Rettskrav havde derpaa, men det forekommer mig imidlertid, at disse Argumenter for disse Godser tale i høi Grad for at gaae ind paa dette Lovforslag, saaledes som det foreligger. Derimod troer jeg ikke, at det er Tilfældet med Hensyn til de Godser, som i senere Tider ere erhvervede; disse have aldrig nogenstunde, saavidt mig bekendt, været behandlet paa samme Maade, som de tidligere Domainegodser; der har aldrig været tilbudt Bøndergaardene Arvesæste eller Eiendom paa deres Steder. Godserne ere, blevne i tidligere Tid folgte samlede, uden at der er blevet taget Hensyn til at Bøndergodset skulde overlades til vedkommende Fæstere som Selveiendom, de bleve ogsaa i sin Tid bestyrede af en anden Overadministrator, eller hvad man vil kalde ham, i Rentekammeret, ved de gamle Domainegodser. Det var Bestemmelsen med dem, at de skulde sælges, saasnart Staten nogenlunde kunde faae sine Penge ud deraf, uden videre, saaledes som de vare. Men naar det er Tilfældet ved disse Godser, veed jeg heller ikke, hvorledes der kan være tilstrækkelig Grund til med Hensyn til dem at gaae videre end til Resolutionen af 1ste Juli 1846, thi det er vist og sandt, at Resolutionen af 1ste Juli 1846 blev gjort anvendelig paa dem, men jeg antager, at Grunden dertil var, at der dengang kun var saa saa Godser tilbage, saa man ikke troede at burde gjøre Undtagelse med Hensyn til dem, og fordi man ansaae Billaarene i Resolutionen af 1ste Juli 1846 at være af den Bessaffenhed, at der ikke tilføiedes Staten saa stort Tab ved dem, som der nu vil tilføies den, ved endvidere at gjøre det nye Lovforslag ogsaa anvendeligt paa disse Godser.